

ကိုန်စွောန်ထွေး ဆောင်စပ်ကို ညးအဝဲဟံ့ဍိုက်ပင်တံ လုပ်အဝေါင် (ကဏ္ဍရောင်တုင် ဆောင်စပ်ကိုပွမရီဗင်ထံက်ပင်ဗွာရဏာပရောင်မိုဟ်)

တင်ရန်တံ့

ရန်တံ့ကို ညးမပါလုပ်ကောန်စိုတ်ဒွိုင် ပွဲကမောန်ရီဗင်ထံက်ပင် ဗွာရဏာပရောင်မိုဟ်တံ
သွောံသင်စောဲအာ နဲကဲနတဲဇှော်တဲ မင်ရံင်လုတ်အာ အဆင်ဒွိုင် ညးအဝဲဟံ့ဍိုက်ပင်
တံ ဂလိုင်လီုပါလုပ်အဝေါင် မာန်ဂံရ။

ပွဲကိုအခိုင်ကာလ အကဲအရာလီု သင်စောဲအာ ကိုန်စွောန်ထွေး လုပ်အဝေါင်တံဂံ ရော?

ကိုန်စွောန်ထွေး ဆောင်စပ်ကို ညးအဝဲဟံ့ဍိုက်ပင်တံ လုပ်အဝေါင်ဂံ ကလးကို အကဲအရာ ညးတံ ပွဲတင်
ဂွိုင်ရီဗင်ထံက်ပင်ဗွာရဏာပရောင်မိုဟ် မာန်တဲ ဗွဲမဇှော်သွောတ် မင်ရံင်အာ ဂလိုင်လီု ညးတံကွစိုပ်သင်စောဲ ပါလုပ်
မာန်ဂံရ။ သအာင်န့ဂံ ညံ့ကိုဒြဟတ်ဓရိဟ်ကု အရောင်တုင်တံ ညံင်ပွဲန့ကို ပရောင်သွဟ်တုပ်၊ ပရောင်ကေတ်လျိုင်၊
ပရောင်ကွစိုပ်မာန်တံ တဲ ဒုင်စီရောင်ကု ဂကောံကဏ္ဍညးကုညး၊ ဒုင်စီရောင်ကုတုဒါန်တံလေဝ် ဇှော်သွောတ်ဂိုင်ကုင်
ရ။ ပွဲပရောင်ပိုင်တောဲကို ပရောင်ဖျေ့သ့ုတ်သွာတ်တံကို ညးအဝဲဟံ့ဍိုက်ပင်တံ ပါလုပ်ဂိုင်ကုင်ရ။

မိက်ဂွံထပ်လုတ်မွဲ - ဗွဲကေတ်ပွဲ “တင်စွောန်ပျိုင် IASC မဆောင်ကို ညးအဝဲဟံ့ဍိုက်
ပင်တံ ပါလုပ်ပလေဝ်ပလေတ်ရောင်တုင် အရီဗင်ထံက်ပင်ဗွာရဏာပရောင်မို
ဟ်၊ ခန် (၄) - ပွမဖန်ဖက် တင်ဂွိုင် ကောံ တင်ဏှ်ပရိုင် ညိ

ဗိုလီု သွောံသင်စောဲ ကိုန်စွောန်ထွေးတံရော

- ✓ ဒးစုတ် ပွဲပမချူဇကော်ကိုန်စီမာန် ကုကိုန်စွောန်ထွေးစပ်ကိုပရောင်အဝဲဟံ့ဍိုက်ပင်၊ ပွဲအဆင်ကဏ္ဍအခိုင်
ဖျေ့စွတ်ဒွိုင်ကိုန်စီမာန်တံ(ပမာ- ပွမပလေဝ်ပလေတ်ချူဇကော်ကိုန်စီမာန်၊ ပွဲမဟာဗျူဟာ ကဏ္ဍလွှင်
ကမောန်ရောင်တုင်ဗွာရဏာပရောင်မိုဟ်) တံဂံရောင်။
- ✓ တွဟ်နဂံလုတ်အာအဆက်ကံ ဂလိုင်လီုညးအဝဲဟံ့ဍိုက်ပင်တံ ကွစိုပ်အရောင်တုင်တံ၊ ပရောင်ပိုင်
တောဲဂလိုင်လီုန့၊ ဖိုကလိဂံသင်လီုန့ ဂံတဲ မဒးသင်စောဲအာ ကိုန်စွောန်ထွေးတံ ပွဲကို လွှင်ကမောန်
စွဲစွတ်(Assessments) ကောံ မင်ဗိုရံင်အကဲ (Monitoring & Evaluation) တံရောင်။
- ✓ ဒးစုတ်ဗမံက်လပ် ကိုန်စွောန်ထွေးတံဏှ် ပွဲကိုခံက်အင်ဇကော်လပ်လွှင်ကမောန်ကိတ်ညိထေက်ကြိုက်
(Log-frames)တံ၊ ပွဲကိုဇုတ်ဓရီမူဝါဒ စပ်ကိုပရောင်မင်ဗိုလုတ်ရံင်အကဲ(M&E Frameworks)
တံဂံရောင်။

- ✓ သွက်ဝံချပ်စ တင်ခက်ခဲ့ညးအဝဲဟံ့ချိုက်ပင်တံ ပွဲအဆင်ပင်တောဲပွဲပွဲ(Cluster/Coordination Level) မာန်၊ သွက်ဝံကီအရီဗင်ထံက်ပင် မကိတ်ညီကတင်နွံပွဲက်မာန်၊ သွက်ဝံရောင်တုင်ဗတိုက်ဖ အောင်မာန် ၊ မဒးစုတ် ကိုန်စောန်ထွေးတံဏံ ပွဲကီကိုန်စီမာန်ကမောန်အလိုက်ကဏ္ဍ(sector-wide plans)၊ ပွဲ ဒါတ်(ယု)ဗတ်(Dashboards)၊ ပွဲလိက်ဒင်စီရောင် (5Ws)၊ ပွဲလိက်ဒင်စီရောင်ထွေးအကဲအရာ (Situation Reports) တံရောင်။

နနဲလီ ဝံပွဲာပ် ချပ်စ ကိုန်စောန်ထွေးတံဏံမာန် ရော

မွဲယေဘုယျ ထောက်ကိုဒးကောန်ဗက် အတိုင်မွဲသွင်တံရ။

- ✓ ချူဇဇက်ကိုန်စောန်ထွေးတံကီဒ်၊ သွပွန်ကီဒ် ကေတ်ပရောင်ပင်တောဲပါလုပ် နူကီညးစူးဂကောံပရောင်အဝဲဟံ့ချိုက်ပင်တံညီ။
- ✓ ချပ်ကီ သွက်ညးဖအိုတ် ဗိုပြင် ဒဒ်တြုံ/ဗြဟံတုပ်၊ အာယုက်ဟံတုပ်(ကောန်ဇုန်၊ သွတ်၊ မိုဟ်ဇွေ၊ မိုဟ်ဗျူ)၊ ပရောင်အဝဲဟံ့ချိုက်ပင်နာနာ တံညီ။
- ✓ ချပ်ကီ ကိုန်စောန်ထွေး သွက်ဇွပ်အဆင် မပွဲ ဖိုကလိဝံ (Output)၊ အဆက်ဖို (Outcome) ကောံ ပရောင်ဇိုကပိုက်(Impact) တံဂှ်ညီ။
- ✓ ကိုန်စောန်ထွေးတံဝံ ဒးဗမံက်ထွေးကို ဂလိုင်ပါလုပ် (Extent) ကောံ ညုဒကေဝ် (Quality) တံ သိုဓါရောင်။ မိက်ဝံသွးဂှ်

- သော့စတ်ကောတ် ဂလိုင်လီ ညးအဝဲဟံ့ချိုက်ပင်တံ ပါလုပ်၊ ဖန်ဖက်မာန်၊ ဂလိုင်လီ ဝံ အရောင်တုင်မာန်၊
- သော့စတ်ကောတ် အရောင်တုင် မဝံဒင်စသိုင်တံဂှ် ကိတ်ညီက ညးအဝဲဟံ့ချိုက်ပင်တံဟာ ဟံ့ကိတ်ညီဟာ၊ ကွစိုပ်မာန်ဟာ ဟံ့မာန်ဟာ၊ ဒးဂွပ်စိုပ်က အရောင်တုင်တံဟာ ဟံ့ဒးဂွပ်ဟာ။

တင်ထပ်ကိုကသပ် ကောံ ဥပမာ ဂမိုင်

၁။ ပွမပါ်ပါဗမံက်ထွေး ကိုန်စောန်မဆင်စပ်တံ နကီအာယုက်၊ ဒဒ်တြုံ/ဗြ ကောံ ဗိုပြင်အဝဲဟံ့ချိုက်ပင်

- ✓ သွက်ဝံစတ်ကောတ်ကိုန်စောန်ထွေးတံဂှ် သွက်ညးမုံအာယုက်စက်(၅)သွံမွဲ ဒးသုင်စောဲ သွာန် (၆) သွာန် နူ ဂကောံဝါယေန်တာန်(Washington Group Questions - Short Set) ရ
- ✓ ပါ်ခွဲလပ်စရင်တင်ဂွင်တံမွဲ တီကေတ်လွှတ်ညးအဝဲဟံ့ချိုက်ပင် မဝံလပ်အရောင်တုင်ကေင်ကာတံဂှ် သွးဟံ့က၊ ဗိုပြင်အဝဲဟံ့ချိုက်ပင်ဗိုလီ၊ တင်ခက်ခဲ၊ အန္တရဲ၊ တင်နွံပွဲက်၊ တင်ဗွတ်အခြာပရောင်ကွစိုပ် ဂလိုင်လီမလေပ်ဆိုဝှ် ဟိုတ်နူအာယုက်၊ ဟိုတ်နူဒ်တြုံ/ဗြ တံဂှ်လေပ် ပါ်ပါဗမံက်ထွေးကိုမာန်ရ။

၂။ ပွမချပ် ပရေင်ညးအဝဲဟံ့ချိုက်ပေင်တံပါလုပ် ပွဲအဆင်ကိုန်စီမာန် ကောံ ပွမသုင်စောဲ ကိုန်စောန်မကိတ်ညီကုတင်နွံပွက်တံ

ဒုင်သဇိုင်ကု ကဏ္ဍ ကောံ ကိုန်စီမာန် မူးဗမံက်ဒွိုင်ရုပ်ရဲ တဲ သုင်စောဲ ကိုန်စောန်ထွေးမွဲသုင်တံ မာန်ရ။

ဖူကလိဂွံ(Output)

- ✓ လွိဟ် ဌာနပရေင်ထတ်ယုက်၊ ဗဒမ်ဗ္ဗောန်လိက်၊ သိုဍုင် ကောံ ဒွဲကုအရီုဗင်ဂမ္တိုင် မသိုင်ဒက်ပွန်လဝ် (ဟံ့သေင်မူး) မပလေပ်ပလေတ်လဝ် ဗွဲမကိတ်ညီကု ဗွတ်ဗွတ်ဂူးကပ်။
- ✓ လွိဟ်တင်ဏှ်ပရိုင်ဆေင်စပ်ကု ပရေင်ညးဇုးဇုးကေကောပ်၊ ပရေင်စိုဒ္ဓါနုပွတ်ပရေင်လိင် ကောံ ပရေင်ဇောံမရီုဂပ် မတရးပွတ်ကုလဝ် နနဲ လိက်ကု နနဲဂလာန်ပါင်ကု။
- ✓ လွိဟ်ညးဗြဲအဝဲဟံ့ချိုက်ပေင် ညးမဒုင်ခါန်ကွက်ပါလုပ်လဝ် ပွဲကဏ္ဍအာကျိပ်ပွိုင်မွဲဟ်။
- ✓ လွိဟ်ညးအဝဲဟံ့ချိုက်ပေင် မသွစူးပါလုပ်လဝ် ပွဲကဏ္ဍအာကျိပ်ပွိုင်မွဲဟ်။
- ✓ လွိဟ်စိုစွတ် တင်နွံပွက် မဒုင်သဇိုင်မွဲဟ်ချင်ကွာန် သိုညးအဝဲဟံ့ချိုက်ပေင်တံ(Participatory Assessments)။
- ✓ လွိဟ် ညးဒုင်ကာ ဝံလဝ်တန်ဗ္ဗောန် သောတ်နဲ ပရေင်ဖောအံဗြေပ်ဒိုဟ်ဇီ ပါလုပ်အဝေါင် သွက်ကောန်ဍုင်အဝဲဟံ့ချိုက်ပေင်တံ။
- ✓ လွိဟ်ဂကောံပရေင်အဝဲဟံ့ချိုက်ပေင် မရေင်တုင်ကု သွက်အခေါင်အရာ ညးအဝဲဟံ့ချိုက်ပေင် ဆေင်စပ်ကုပရေင်ပိုင်ပြီတုင်သိုဍုင်ဌာန်တံ မာန် ၊
- ✓ လွိဟ်ဂကောံပရေင်အဝဲဟံ့ချိုက်ပေင် မဝံလဝ်တန်ဗ္ဗောန် သွက်ဝံပါလုပ်ကောန်စိုတ် ပွဲကုလေင်ကမောန် ပရေင်ဖအောန်ဖျေံဘဲအန္တရာဲ ကောံ ပရေင်ပညာ။
- ✓ လွိဟ်ကျိပ်ကုညးဒုင်ကာ မဝံလဝ်တန်ဗ္ဗောန်ပရေင်အဝဲဟံ့ချိုက်ပေင်ပါလုပ်အဝေါင်ဂုတဲ မရေင်တုင်ကု ကိစ္စပရေင်ပွဲပရပ်ဒုင်သဇိုင်ဒုင်ညးတြုံညးဗြဲ (GBV) တံ
- ✓ လွိဟ်ညးဒုင်ကာ မပွတ်ပွေင်လဝ် သွက်ဝံကုအရေင်တုင် ရီုဗင်ပရေင်ထတ်ယုက်စိုတ် ကောံ ပရေင်မွဲဟ်မဒက်တံကုစိုတ်(MHPSS) သိုကောန်ဍုင်ညးအဝဲဟံ့ချိုက်ပေင်တံပါလုပ်အဝေါင်။
- ✓ လွိဟ်ညးအဝဲဟံ့ချိုက်ပေင် မဝံလဝ်အရီုဗင်အထံက်ပင် သောံဒတ်လိုင်အလိုဇကု ဖျေံသုတ်သွတ်အလိုဇကုမာန်။
- ✓ လွိဟ်သို/ဒွဲ သွက်ညးအဝဲဟံ့ချိုက်ပေင်တံ ဗွဲမလေဲသွာ သောံမံင်စံင် အာကျင်မာန်။
- ✓ လွိဟ်သို/ဒွဲ မပလေပ်ပလေတ်လဝ် အတိုင်တင်နွံပွက်ဇွပ်ပူဂိုလ်ညးအဝဲဟံ့ချိုက်ပေင်တံ။
- ✓ လွိဟ်ဂကောံပရေင်အဝဲဟံ့ချိုက်ပေင် (OPDs) မပံင်တောဲပါလုပ် နဒုင်မိတ်သဟဲပံင်ကောန်ဗမံက်အာရပ်ရဲမွဲစွဲ (Implementing Partner)။
- ✓ ကျိပ်ကုဂလိုင်ကမောန် တင်စီဇန်ရေင်တုင် စပ်ကုပရေင်ကုစိုပ်သုင်စောဲမာန် (Accessibility measures) တံ ပါလုပ်။
- ✓ ဂလိုင်ကောန်စိုတ်လဝ် သောတ်နဲ သွက်ညးအဝဲဟံ့ချိုက်ပေင်တံ ကိုကသပ်ပါ်ပါ် ဗွဲမလေဲသွာပြေ ပြိုင် (feedback mechanisms)။

အဆင့် ဂကောံ ပံင်တောဲအလိုက်ကဏ္ဍ (Cluster)
ကောံဂကောံကမောန် (Working Group)

- ✓ လွိဟ်ညးအဝဲဟံ့ဍိုက်ပေင် ညးမကူစိုပ်အရေင်တုင်မရန်ပလေင်လဝ် ဗွဲမကိတ်ညီကူတင်မ နွံပိုက် ညးအဝဲဟံ့ဍိုက်ပေင်တံ။
- ✓ လွိဟ်မစီဇန်လဝ်ဒွဲဝါမထေက်ကြိုက် မဒးစီဇန်လဝ် အတိုင်တင်အာတ်မိက် ပွဲကူကောံခရို၊ တန်ဗ္ဗောန် ကောံ အခန်ကွာတ်။
- ✓ လွိဟ်ညးဒုင်ကာ မဂ္ဂလဝ်တန်ဗ္ဗောန်ပရေင်အဝဲဟံ့ဍိုက်ပေင်ပါလုပ်အဝေါင်။
- ✓ လွိဟ်ညးစူးဂကောံပရေင်အဝဲဟံ့ဍိုက်ပေင် မတိုန်လဝ်တန်ဗ္ဗောန် အလိုက်ကဏ္ဍ (ပမာ - ပရေင်ထတ်ယုက် ဟံ့သေင်မွဲး ပရေင်ပညာ) တံ။
- ✓ လွိဟ်သ္မောတ် ကူကသပ်ပါ်ပါ သွက်ညးအဝဲဟံ့ဍိုက်ပေင်တံ မကူစိုပ်သုင်စောဲမာန်။
- ✓ လွိဟ်ကပေါတ် လိက်တူးကူလညာတ် မပ္ပိတ်လဝ် နကူဗိုဗိုင်စုင် သွက်ညးအဝဲဟံ့ဍိုက်ပေင်တံ ကူစိုပ်သုင်စောဲမာန်။
- ✓ လွိဟ်စမြိုင် (သ္မောံမံင်စံင်ယာယီ ကောံ သွက်တုဟ်) ဟံ့သေင်မွဲး လွိဟ်ဒွဲတရးကပေါတ် မဇန်လဝ်သွက်ညးအဝဲဟံ့ဍိုက်ပေင်တံ ဝံသုင်စောဲ ဗွဲမကိတ်ညီကူဗွတ်ဗွတ်ဂူးကပ်

အဆင်ပံင်တောဲ ပီုပ္ပပ်စပ်ကူ အရီုမင်ထံက်ပင်ဗာရဏာပရေင်မိုဟ်
(Humanitarian Coordination Level)

- ✓ ကျိုပ်ကံ့စုတ်ပျပ်ကောန်စိုတ် ခွံင် တင်ရန်တံ ကောံ ကိုန်စောန်ထွဲး မဆေင်စပ်ကူ ညးအဝဲ ဟံ့ဍိုက်ပေင်တံ ဝံပါလုပ်ကျိုင်ပွဲလျှိုင်ကမောန်ပလေင်ပလေတ်ရေင်တုင်ရီုဗင်ထံက်ပင်ပ ရေင်မိုဟ် မာန်။
- ✓ ကျိုပ်ကံ့မကောန်စိုတ်ခွံင် အလိုက်ကဏ္ဍ နကူသုင်စောဲသ္မာန် နူဂကောံဝါယေန်တာန်။
- ✓ လွိဟ်ဂကောံပရေင်အဝဲဟံ့ဍိုက်ပေင် မပါလုပ်ပွဲကောံခရိုဗ္ဗိပ္ပပ် ဂကောံဇောံ ဟံ့သေင်မွဲး ဂကောံပါ်တံ
- ✓ လွိဟ်ဂကောံမိတ်သဟာဲကောန်မွဲစွဲ မဂ္ဂလဝ်တန်ဗ္ဗောန် စပ်ကူပါ ပရေင်အဝဲဟံ့ဍိုက်ပေင်ပါ လုပ်အဝေါင်။
- ✓ ကျိုပ်ကံ့ ပါလုပ်တင်ဂွံင်ပေါ်ကလးလဝ် ဂကူဗိုဗိုင်အဝဲဟံ့ဍိုက်ပေင် ပွဲကူလိက်ဒုင်စီရေင် 5Ws (ဟံ့သေင်မွဲး) ပရေင်မင်ဗိုလုတ် ဂကောံတံ။
- ✓ ပွဲ ကူဂကောံဗ္ဗိပ္ပပ်ရေင်တုင်အလိုက်ကဏ္ဍ ဂ် ညးလျိုင်ပရေင်အဝဲဟံ့ဍိုက်ပေင် (Focal Point) ဟံ့သေင်မွဲး ညးကူကသပ် ပါလုပ် ဟံ့ပါလုပ်။
- ✓ လွိဟ်ပံင်တောဲကောန်စိုတ် (ဟံ့သေင်မွဲး) လွိဟ်ဗတိုက်ဖအောပ် သွက်ညးအဝဲဟံ့ဍိုက်ပေင် တံ ဝံပါလုပ်ကျိုင်။

- ✓ ကျွန်ုပ်တို့ကဲ့သို့သော အဖွဲ့အစည်းများသည် မသင့်တော်သော အခွင့်အလမ်းများကို ပေးအပ်ရန် အကြံပြု (၁၂) ဂီတုလျှောက်ထား။
- ✓ လွှတ်တော်/မိတ်သဟာ မသင့်စေသည့်အခွင့်အလမ်းများကို တောင်းဆိုရန် ကံကံခွင့်တင်ပေး မသင့်စေရန် နှစ်ပတ်လည် အသုံးပြု၊ ပြုပြင်ဆင်ခြင်မှု ကျော် ဗိုလ်အုပ်ချုပ်ပေး။
- ✓ လွှတ်တော် မခန့်ကွက်စွတ်လပ် ပေးလျှင်ပေးလုပ်အောင်။
- ✓ လွှတ်တော်အဖွဲ့အစည်းထံကံပင်ဗွာရဏာပရေင်မှိုဟ် (သွက်ပုံပေါ်မံကံထွေး ဗိုလ်အုပ်ချုပ်ပေး ပေး၊ ကြုံ/မြ ကျော် အသုံးပြု)
- ✓ ကျွန်ုပ်တို့ကဲ့သို့သော အဖွဲ့အစည်းများသည် ပေးအပ်သည့် အစီအစဉ် တင်ရင်တင်ကိစ္စကံမံကံ ဆောင်စပ်ကိစ္စအဖွဲ့အစည်းထံကံပင်ဗွာရဏာပရေင်မှိုဟ် ဗွာရဏာပရေင်မှိုဟ် တင်နှံပို့ (၁၅ %)
- ✓ လွှတ်တော်ပရေင်အဖွဲ့အစည်းများသည် ပေးအပ်သည့် ပေးအပ်သော ကျော်အဖွဲ့အစည်းနှင့် နှစ်ပတ်လည်ကံမံကံ သဟာဗွာရဏာပရေင်မှိုဟ် ကုကံကံချင်နာနာအလိုအသိပေးသော၊ ကံကံကုလသမဂ္ဂတံ။
- ✓ လွှတ်တော်အဖွဲ့အစည်းများသည် ပေးအပ်သည့် ကံကံကုလသမဂ္ဂတံ သွက်လွှတ်ကံမံကံ ဗမံကံခွင့်ရပ်ရပ်မဆောင်ကံအဖွဲ့အစည်းထံကံပင်ဗွာရဏာပရေင်မှိုဟ်

နိတ်သံ နှု

Inter-Agency Standing Committee. (2019). IASC Guidelines on the Inclusion of Persons with Disabilities in Humanitarian Action. Geneva: IASC.

The Washington Group on Disability Statistics. (n.d.). Washington Group Short Set of Questions on Functioning

International Organization for Migration (DTM). (2020). Collection of data on disability inclusion in humanitarian action: Decision tree [Tool]. Geneva: IOM.

